

Урок 17. ЗВ'ЯЗОК СЛІВ У РЕЧЕННІ

Дата _____

Клас _____

Мета: закріпити вміння учнів визначати основу речення та встановлювати логіко-граматичні зв'язки між словами в реченні за допомогою питань, закінчень і прийменників; збагачувати словниковий запас школярів; виховувати культуру писемного мовлення.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Лунає дзвіночок, до праці мерщій!
Ти всі перешкоди здолати зумій!
Працюй наполегливо, швидко, старанно,
Щоб кожна хвилина не втратилась марно!

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ (див. додатковий матеріал до уроку на с. 3)

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

— Сьогодні на уроці ми будемо закріплювати вміння встановлювати зв'язки між словами в реченні.

IV. СПРИЙМАННЯ Й УСВІДОМЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Колективна робота (вправа 59, с. 31)

Складання учнями прислів'їв із запропонованих слів та запис їх у зошити

- Добре слово залізні двері відчиняє.
- Розум на дорозі не валяється.
- У дитинстві ми навчаємося знань і чемності.
— Назвіть головні та другорядні члени речення у кожному із складених прислів'їв.

2. Коментоване виконання вправи 60 (с. 31)

- Прочитайте виразно текст.
- Який заголовок можна дібрати до тексту?
- Списування тексту вправи з коментуванням правопису слів, поданих у дужках.
— За допомогою чого можуть зв'язуватися слова? (За допомогою закінчення, закінчень і прийменників)
— Які слова зв'язуються за допомогою закінчень? (Пливи павутинки, ключі журавлів, пролетіли журавлі, птахи радяться, журавлі летіли)
— Які слова зв'язуються за допомогою закінчень і прийменників? (У повітрі пливи, в блакитному небі, пролетіли над селом, недалеко від лісу, сіли на землі, у далеку дорогу, летіли у теплий)

3. Ознайомлення з теоретичним матеріалом (с. 31)

4. Фізкультхвилинка

Встаньте, діти, посміхніться,
Землі нашій уклоніться
За щасливий день вчорашній.
Всі до сонця потягніться,
Вліво, вправо нахиліться,
Веретенцем покрутіться.
Раз присядьте, два присядьте
І за парти тихо сядьте.

5. Робота за вправою 61 (с. 31–32)

- Утворення словосполучень та запис їх у зошит.
 - Назвіть словосполучення, у яких слова зв'язані за допомогою закінчення і прийменника. (*На білому снігу, під свіжим снігом, прийшов до мене*)
- Встановлення зв'язків між словами за зразком.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОТРИМАНИХ ЗНАНЬ

1. Гра «Розсипанка»

— З поданих слів складіть речення.

Земля, впливати, з-за, край, сонце.

Хмари, від, проміння, сонячний, спалахнути.

Мороз, ранок, дихає.

— Підкресліть словосполучення, у яких слова зв'язані між собою за допомогою закінчень.

Міркуйте так:

У словосполученні *сонячного проміння* слова зв'язані за допомогою закінчення *-ого*.

— Яке зі складених речень відповідає поданій схемі?

~~~~~ ===== .

#### 2. Гра «Хто швидше?»

— За допомогою питань установіть зв'язок слів у реченні.

Пташки відлітають у теплі краї.

Маленьке оленятко вийшло на луки.

*Зразок:*

Черешеньки ваблять очі діточкам маленьким.

(*Що?*) Черешеньки; черешеньки (*що роблять?*) ваблять; ваблять (*що?*) очі; ваблять (*кому?*) діточкам; діточкам (*яким?*) маленьким.

#### 3. Творча робота

— Прочитайте текст. Виділені слова замініть словосполученнями, поданими в дужках, уживаючи їх у потрібній формі.

— Запишіть текст.

— Підкресліть слова, вжиті у переносному значенні.

Вечоріло. Небо потемніло. На ньому з'явилися зорі. Затих вітерець. Листочки перестали шелестіти.

(*Розповідати свої захопливі історії; засвітити золоті ліхтарики; вкритися таємничим чарівним килимком; укластися спати*)

### VI. ПІДСУМОК УРОКУ

— Що нового дізналися на уроці?

— Під час виконання яких завдань зазнали труднощів?

### VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вправа 62 (с. 32).

## ДОДАТОК ДО УРОКУ

### 1. Перевірка домашнього завдання (вправа 57, с. 30)

— Зачитайте складену розповідь.

Фронтальна перевірка підкреслених членів речення.

### 2. Каліграфічна хвилинка

Гра «Шифрувальник»

— Переставте букви, утворіть слово.

ТАКГЕР

*Гг Аа га ге ка ке ар ер гектар ар*

*Гектар* — одиниця земельної площі у метричній системі мір, що дорівнює 100 арам, тобто 10 000 м<sup>2</sup>.

### 3. Самостійна робота

— Спишіть речення, вставляючи потрібні слова, що відповідають на питання, подані в дужках.

— Підкресліть головні члени речення.

Хмара (*яка?*) закрила (*що?*). Налетів вітер (*який?*). Спека поступилася (*чому?*). Загримів грім (*де?*). Полив дощ (*який?*).

— За допомогою чого пов'язуються слова у реченні? (*За допомогою питань*)